УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛД ХИЙСЭН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсэгт "Хууль тогтоомжийн төслийг баталснаар тухайн хууль тогтоомжийн үйлчлэх хүрээнд хамрагдах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлын тооцоог тухай бүр гаргаж, зардал, үр өгөөжийн харьцааг энэ хуулийн 12.1.4-т заасан аргачлалын дагуу тодорхойлно" гэж заасны дагуу хуулийн төсөл батлагдсанаар уг хуулийн үйлчлэх хүрээнд хамаарах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлыг Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Хууль тогтоомжийн төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хийх аргачлал" /цаашид "Аргачлал" гэх/-ыг баримтлан зардлын тооцоог хийхийг зорилоо.

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл батлагдснаар уг хуулийг хэрэгжүүлэх иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад үүсэх зардал, ачааллыг тооцож, үүнийг хялбарчлах, бууруулах талаар санал боловсруулахад энэхүү тайлан чиглэгдсэн болно.

Хуулийн төслөөс иргэн, хуулийн этгээдийн хүлээж буй үүрэг, төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг тодорхойлохдоо уг төсөл нь "нэмэлт, өөрчлөлт хэлбэрээр бичигдэж байгаа буюу уг харилцаа нь нэгэнт өмнө нь хуулиар зохицуулагдсан харилцаа байх тул хуулийн төслөөр зөвхөн шинээр бий болж байгаа үүрэг эсхүл өмнө нь хэрэгжүүлж байсан үүргийг өргөжүүлсэн хэсэгт зардал тооцох болно.

Тодруулбал, тус аргачлалд зааснаар хуулийн этгээдийн зардлыг тооцохдоо хууль тогтоомжоор төрийн байгууллагаас бусад аж ахуйн нэгж, байгууллагад хүлээлгэж байгаа үүргийг хэрэгжүүлэхэд зарцуулах мөнгөн зардлыг, иргэнд үүсэх зардлыг тооцохдоо хууль тогтоомжоор иргэнд хүлээлгэж байгаа үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан зарцуулах цаг хугацааг тус тус оруулан тооцохоор заасан.

Иймд тус аргачлалд заасан журмыг үндэслэн зардлыг төрийн байгууллагын зардал, хуулийн этгээдийн зардал, иргэнд үүсэх зардал гэсэн гурван төрлөөр тооцож үзсэн бөгөөд хууль, тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцоход дор дурдсан нийтлэг зарчмыг баримтлан ажилласан болно.

Үүнд:

- Хуулийн этгээд, иргэн, төрийн байгууллагын гүйцэтгэх үүрэг нэг бүрийг оновчтой тодорхойлох;
- Үүрэг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацааг тогтооход бодитой хандах;
- Бодит тоо баримт, мэдээлэлд тулгуурлах;
- Аргачлалд заасан тооцоо хийх үе шатыг баримтлах.

НЭГ: УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР ИРГЭНД ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

Хуулийн төслөөр иргэдэд шинээр үүрэг гүйцэтгэхийг даалгаагүй байх тул зардал үүсгэх зохицуулалт байхгүй байна.

Иймд аргачлалд заасны дагуу цаашид зардал үүсгэх эсэхийг тооцоолох шаардлагагүй бөгөөд Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл нь иргэдэд зардал үүсгэхгүй гэж үзлээ.

ХОЁР: УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг, “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэл”, “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”, “Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах Сендайн үйл ажиллагааны хүрээг Монгол Улсад хэрэгжүүлэх дунд хугацааны стратеги”, “Гамшгийн эрсдэлийг олон нийтийн оролцоотой бууруулах үндэсний хөтөлбөр”, “Төрийн цэргийн байгууллагын хөгжлийн стратеги-2030”-т дэвшүүлсэн зорилго, зорилтод нийцүүлэн “Онцгой байдлын ерөнхий газрын 2025-2028 оны стратеги төлөвлөгөө”-г Монгол Улсын Шадар сайд баталсан.

Энэхүү төлөвлөгөөнд Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан 14 үйл ажиллагаа, онцгой байдлын байгууллагын хуулиар хүлээсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх 9 зорилтын хүрээнд 50 арга хэмжээ, төрийн байгууллагын нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх 5 зорилтын хүрээнд 30, нийт 80 арга хэмжээг 4 жилийн хугацаанд хэрэгжүүлж, төсвийн ерөнхийлөн захирагчид нийлүүлэхээр боловсруулсан байна.

Онцгой байдлын ерөнхий газрын 2025-2028 оны стратеги төлөвлөгөөний 9.2-д “Улсын нөөцөд стратегийн болон гамшгийн нөөцийн бараа материалыг нөхөн бүрдүүлэх ажиллагааг зохион байгуулж, 100.000 хүнийг анхдагч хэрэгцээгээр хангахаар бэлтгэн, бэлэн байдлыг хангах”, 9.4-д “Улсын нөөцийн анги, салбар, цэгийн нөөцийн барааны бүртгэл, хяналтын цахим мэдээллийн санг бий болгож хадгалалт, хамгаалалтад хиймэл оюун ухаан ашиглаж эхлэх”, 12.3-д “Онцгой байдлын байгууллагын кибер аюулгүй байдлыг хангах”-аар тусгасан. Энэхүү хуулийн төслийн холбогдох зүйл, хэсэг болон Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 4.4.4.6, 4.4.4.7, 4.4.4.8 дахь заалтууд болон “Онцгой байдлын ерөнхий газрын стандарттай хөгжлийн стратеги 2030” баримт бичгийн зорилттой бүрэн нийцэж байгаа болно.

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн **7/15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн 15.1.5 дахь хэсэгт** “Энэ хуулиар зохицуулж буй нөөцөд хамаарах бараа, материалын нэгдсэн мэдээллийн сан хөтлөх журам, заавар, маягтыг батлах.” бүрэн эрхийг Онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага хэрэгжүүлэхээр,

4/4 дүгээр зүйлийн 4.4 дэх хэсэгт “Энэ зүйлийн 4.2 дахь хэсэгт заасан аймаг, сум, нийслэл, дүүрэг, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь нөөцийн талаарх мэдээ, мэдээллийг нэгдсэн мэдээллийн санд бүртгүүлэх үүрэг хүлээнэ.” гэж тусгасан.

Энэхүү үүрэг хүлээлгэж буй зохицуулалт нь Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 10.1-д “Гамшгаас хамгаалах бэлэн байдал нь дараах зэрэгтэй байна:”, 10.3-д “Өдөр тутмын бэлэн байдлын үед дараахь арга хэмжээг авна:“, 10.3.5-д “Гамшгийн

болон орон нутгийн нөөц бүрдүүлэх", 34.2-д "Хуулийн этгээд нь өмчийн төрөл, хэлбэр үл харгалзан гамшгаас хамгаалах талаар дараахь үүрэг хүлээнэ.", 34.2.2-д "гамшгаас хамгаалах хууль тогтоомж, эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнаас гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх;" зэрэг заалтуудтай нийцэж байгаа болно.

Өөрөөр хэлбэл тухайн шатны засаг дарга болон өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын дарга нь Улсын нөөцийн тухай хуулийн 4.2-дахь заалтын хэрэгжилтийг хэрхэн яаж хангасан тухайгаа хуулийн төслийн **7/15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн 15.1.5 дахь хэсэгт** заасан журам, маягтын дагуу мэдүүлэх үүрэгтэй байхаар тусгасан гэсэн үг.

Үүнээс гадна өмчийн төрөл, хэлбэр үл харгалзан **"гамшгаас хамгаалах орон нутгийн нөөц бүрдүүлэх, зориулалтын дагуу зарцуулах үүргийг"** хуулийн этгээд бүр хүлээхээр Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.2.6-д заасан байна.

Хуулийн этгээд нь нөөцийн талаарх мэдээ, мэдээллийг улирлаар[1] гарган хүргүүлэх ба "Мэдээ, мэдээллийг нэгдсэн санд бүртгүүлэх" үүрэгт дараах агуулга багтана гэж тооцоолбол:

1. Мэдээлэл бэлтгэх;
2. Зохих маягтыг бөглөх;
3. Мэдээлэл /маягт/-ийг зохих байгууллагад хүргэх /ОБЕГ, анги, салбар/

Үүргийн агуулга	**Гүйцэтгэх үйл ажиллагаа**	**Зарцуулах хугацаа /минут/**
Мэдээлэл бэлтгэх	Тоолох, тулгах	30
Зохих маягтыг бөглөх	Бичих	15
Мэдээллийг хянах	Хянах	5
Мэдээлэл /маягт/-ыг зохих байгууллагад хүргэх	Хүргэх	10
НИЙТ		**60 минут буюу 1 цаг**

Тайланг жилд 4 удаа гаргахаар ДАВТАМЖ-ийн ТОО-г 4 гэж тооцоолов.

Хуулийн этгээд нь "мэдээ, мэдээллийг нэгдсэн санд бүртгүүлэх" үүргийг нэг жилийн хугацаанд улирал тутам хэрэгжүүлэхдээ нийт 240 минут (60мин * 4) буюу 4 цаг 00 минут зарцуулна.

Хуулийн этгээд нь "мэдээ, мэдээллийг нэгдсэн санд бүртгүүлэх" үүргийг гүйцэтгэсэн ажилтныг улиралд 1 удаа 1 цагийн хугацаатайгаар илүү цагаар

---

[1] Улсын нөөцийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.2 дахь хэсэг "улсын нөөцийн салбаруудын бараа, материалын хөдөлгөөний талаархи мэдээ болон санхүүжилтийн тайланг улсын нөөцийн салбаруудаас авч нэгтгэн, **улирлаар** гаргаж, онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд тайлагнах;

ажиллуулж, нөхөн амраах эсхүл Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдрийн А/192 дугаар тушаалын хавсралтаар баталсан журамд заасны дагуу илүү цагийн хөлсийг олгох замаар шийдвэрлэх боломжтой.

Тухайлбал:

Ажилтан Б 2025 оны 3 дугаар сард ажлын 21 өдөр буюу 168 цаг ажиллахаас ажлын шаардлагаар 4 цаг илүү ажиллаж, нөхөн амраагүй бол түүнд олгох илүү цагийн хөлсийг дараах байдлаар тооцно:

Он, сар	Ажлын өдөр	Ажлын цаг	Сарын цалин хөлс
2025 оны 3 дугаар сар	21	168	1,092,000
2025 оны 4 дүгээр сар	22	176	1,144,000
2025 оны 5 дугаар сар	22	176	1,144,000
ДҮН	65	520	3,380,000

Нэг цагийн дундаж цалин хөлс = 3,380,000 төгрөг ÷ 520 цаг = 6,500 төгрөг

Илүү цагт ногдох нэмэгдэл хөлс = 6,500 төгрөг× 4 цаг × 1.5 = 39,000 төгрөг болно.

ГУРАВ: УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР УЛСЫН ТӨСӨВТ ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг судлан үзэхэд шинэ төрлийн буюу зардал үүсгэх боломжтой үүргийг шинээр бий болгоогүй байна. Өөрөөр хэлбэл, Онцгой байдлын ерөнхий газар одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа Улсын нөөцийн тухай тухай хууль, Гамшгаас хамгаалах тухай хууль тогтоомжийн хүрээнд үндсэн чиг үүргээ үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

Төрийн байгууллагад шинээр үүрэг үүсгээгүй байх тул цаашид зардал үүсгэх эсэхийг тооцоолох шаардлагагүй бөгөөд Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл нь төрд тусгайлсан нэмэлт зардал үүсгэхгүй гэж үзлээ.

---oOo---